

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: ekonomist
Modul: Računovodja – Računovodstvo za gospodarstvo

ZASEBNIK IN UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE

Mentorica: Branka Nagode, univ. dipl. ekon.
Lektorica: Nina Sirk

Kandidatka: Barbara Čučnik

Kranj, marec 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so me spodbujali pri pisanju diplomske naloge.

Zahvaljujem se mentorici, profesorici Branki Nagode, za prijaznost, podporo in spodbudo v času študija in v času nastajanja diplome.

Zahvaljujem se sestrični Nini Sirk za jezikovni in slovnični pregled diplomske naloge in Stanki Bradač za prevod v nemški jezik.

Posebno zahvalo namenjam tudi hčerki Petri, sinu Mihi in soprogu Sebastijanu za podporo v času študija.

IZJAVA

»Študent/ka Barbara Čučnik izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom profesorice Branke Nagode, univ. dipl. ekon.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne 05.03.2014

Podpis: _____

POVZETEK

Samostojni podjetnik opravlja pridobitno dejavnost in s tem ustvarja dohodek iz dejavnosti, ki je obdavčen z davkom iz dejavnosti. Za ugotovitev davčne osnove, od katere se podjetniku odmeri davek iz dejavnosti za davčno leto, sta na voljo dva načina: ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov ali na podlagi normiranih odhodkov. Pri tem prvi način od podjetnika zahteva vodenje evidenc in poslovnih knjig s pomočjo računovodje.

Od začetka januarja 2013 se lahko zaradi spremembe zakonodaje v način ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov vključi bistveno več samostojnih podjetnikov, saj zakonodajalec zagotavlja razbremenitev malih samostojnih podjetnikov v smislu administracije, s čimer naj bi se samostojni podjetnik lažje posvetil opravljanju dejavnosti in sklepanju poslov.

Glavno vprašanje diplomske naloge se torej nanaša ravno na to spremembo: ali za zasebnika, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi normiranih odhodkov, to res pomeni razbremenitev vodenja evidenc in morebitno nižjo davčno obremenitev.

KLJUČNE BESEDE

- zasebnik
- samostojni podjetnik
- davčna osnova
- davčni obračun
- prihodki
- odhodki
- dohodnina

ZUSAMMENFASSUNG

Ein Einzelunternehmen übt eine selbständige entgeltliche Berufstätigkeit aus und erzeugt dadurch Einkommen, auf welches die Gewerbesteuer erhoben wird. Um die Steuerbemessungsgrundlage festzustellen, von welcher für den Unternehmer für das betreffende Steuerjahr die Gewerbesteuer bemessen wird, stehen zwei Möglichkeiten zur Verfügung: Feststellung der Steuerbemessungsgrundlage nach steuerlich erkannten Einkommen und Ausgaben oder nach normierten Ausgaben. Dabei verlangt die erste Möglichkeit vom Unternehmer, dass seine Evidenzen und kaufmännische Bücher vom Buchhalter geführt werden.

Ab Beginn Januar 2013 können in die Art und Weise der Feststellung der Steuerbemessungsgrundlage nach normierten Ausgaben wesentlich mehr Einzelunternehmen einbezogen werden, denn der Gesetzgeber sichert die Entlastung von kleinen Einzelunternehmen im administrativen Sinne zu. Dadurch könnte sich der Unternehmer mehr der Ausübung der Tätigkeit und dem Abschluss von Geschäften widmen.

Die Hauptthese der Diplomarbeit bezieht sich ausgerechnet auf diese Änderung, und zwar, bedeutet dies für ein Privatunternehmen, für welches die Steuerbemessungsgrundlage nach normierten Ausgaben festgestellt wird, tatsächlich eine Entlastung der Evidenzführung und eventuelle niedrigere Steuerbelastung.

SCHLÜSSELWORTE

- Privatunternehmer
- Einzelunternehmen
- Steuerbemessungsgrundlage
- Steuererklärung
- Einkommen
- Ausgaben
- Einkommensteuer

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema.....	1
1.2	Cilji naloge	1
1.3	Predstavitev okolja	1
1.4	Predpostavke in omejitve	2
1.5	Metode dela	2
2	ZASEBNIK – SAMOSTOJNI PODJETNIK.....	3
2.1	Samostojni podjetnik	3
2.2	Vpis samostojnega podjetnika v PRS (Poslovni register Slovenije) in davčni register	4
2.3	Obdavčitev samostojnega podjetnika	5
2.3.1	Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov	7
2.3.2	Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov..	10
2.4	Obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost	11
2.5	Identifikacija za namene DDV in druge obveznosti.....	15
2.6	Vodenje evidenc in poslovnih knjig.....	16
3	PRAKTIČNI PRIMERI UGOTAVLJANJA DAVČNE OSNOVE IN NJIHOVA ANALIZA	18
3.1	Primer 1	19
3.2	Primer 2	22
3.3	Primer 3	25
3.4	Primer 4	28
3.5	Primer 5	31
3.6	Primer 6	34
3.7	Primerjava vseh analiziranih primerov	37
4	ZAKLJUČEK	40
	LITERATURA IN VIRI	43
	PRILOGE	47

KAZALO TABEL

Tabela 1: Izračun davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov	9
Tabela 2: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2013.....	9
Tabela 3: Izračun davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov.....	11
Tabela 4: Prikaz stopenj prispevkov za socialno varnost delojemalca in delodajalca	12
Tabela 5: Prikaz podatkov za primer 1	19
Tabela 6: Primerjalni izračun za primer 1	20
Tabela 7: Prikaz podatkov za primer 2	22
Tabela 8: Primerjalni izračun za primer 2	23
Tabela 9: Prikaz podatkov za primer 3	25
Tabela 10: Primerjalni izračun za primer 3	26
Tabela 11: Prikaz podatkov za primer 4	28
Tabela 12: Primerjalni izračun za primer 4	29
Tabela 13: Prikaz podatkov za primer 5	31
Tabela 14: Primerjalni izračun za primer 5	32
Tabela 15: Prikaz podatkov za primer 6	34
Tabela 16: Primerjalni izračun za primer 6	35
Tabela 17: Zbir primerjalnih izračunov.....	37

KAZALO ORGANIGRAMOV

Organigram 1: Delitev samostojnih podjetnikov glede na državljanstvo.....	3
Organigram 2: Struktura prispevkov za socialno varnost zasebnika	13

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 1	21
Graf 2: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 2	24
Graf 3: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 3	27
Graf 4: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 4	30
Graf 5: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 5	33
Graf 6: Obdavčitev samostojnega podjetnika, primer 6	36
Graf 7: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primeri 1–6	38

KAZALO SHEM

Schema 1: Obdavčitev zasebnika na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov	6
Schema 2: Obdavčitev zasebnika na podlagi normiranih odhodkov	7
Schema 3: Poenostavljen postopek določanja višine zavarovalne osnove	14
Schema 4: Prikaz ugotavljanja davčne osnove	18

KRATICE IN AKRONIMI

DO:	Davčni obračun
EGP:	Evropski gospodarski prostor (Norveška, Islandija, Liechtenstein)
EMŠO:	Enotna matična številka občana
EU:	Evropska unija
OPSVZ:	Obračun prispevkov za socialno varnost
REK:	Obrazec za obračun prispevkov in davčnega odtegljaja
RS:	Republika Slovenija
SRS:	Slovenski računovodski standardi
SRS 39:	Slovenski računovodski standard 39 (2006): Računovodske storitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih (2005)
S.P.	Samostojni podjetnik
ZDavP-2:	Zakon o davčnem postopku (NPB7) (2014)
ZDDPO-2:	Zakon o davku iz dohodka pravnih oseb (NPB11) (2013)
ZDDV-1:	Zakon o davku na dodano vrednost (NPB7) (2013)
ZDoh-2:	Zakon o dohodnini (NPB13) (2013)
ZGD-1:	Zakon o gospodarskih družbah (NPB9) (2013)
ZPIZ-2:	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (NPB2) (2014)
PP:	Povprečna plača
ZPSV:	Zakon o prispevkih za socialno varnost (NPB3) (2014)
ZZDT-1:	Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (NPB2) (2014)
ZZVZZ:	Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (NPB11) (2014)
ZZZS:	Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

Samostojni podjetnik¹ se mora ob vpisu v davčni register odločiti za način ugotavljanja davčne osnove za dohodke, ki jih fizična oseba doseže z opravljanjem dejavnosti in so obdavčene z dohodnino. Na izbiro ima dva načina ugotavljanja davčne osnove: na podlagi davčno priznani prihodkov in odhodkov ali na podlagi normiranih odhodkov.

Način, ko lahko davčno osnovo ugotovimo na podlagi normiranih odhodkov, je v veljavi že nekaj let. V letu 2013 je pogoj do 50.000 € prihodkov zasebnika v koledarskem letu dal možnost, da se lahko občutno več zasebnikov odloči za način ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov.

Glede na to, da naj bi možnost izbire ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov pomenila predvsem poenostavitev za zasebnika v smislu administracije, bom v diplomski nalogi analizirala stanje v praksi.

Na podlagi dolgoletnih izkušenj na področju računovodstva in davkov ter na podlagi strokovne literature in trenutno veljavne zakonodaje bom natančno razčlenila tudi vpliv izbire ugotavljanja davčne osnove na davčno obveznost in morebitno administrativno razbremenitev.

1.2 Cilji naloge

Cilj diplomske naloge je s pomočjo analize praktičnih primerov ugotoviti, kateri način ugotavljanja davčne osnove je za samostojnega podjetnika optimalen – v smislu administrativne razbremenitve in davčnega bremena – in podati predloge za izboljšavo. Diplomaska naloga bo tako nudila pomoč samostojnim podjetnikom pri izbiri načina ugotavljanja davčne osnove.

1.3 Predstavitev okolja

Sem vodja manjšega računovodskega servisa in opravljam storitve na področju računovodstva in davkov. Stranke so večinoma manjši samostojni podjetniki. Njihove glavne dejavnosti so: gradbena, računalniška, svetovalna in gostinska.

¹ Uporabljena moška slovnična oblika velja nevtrarno za oba spola.

Vsem ugotavljam davčno osnovo na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov.

V diplomski nalogi so obravnavani samostojni podjetniki, ki predstavljajo večji del zasebnikov, kamor sicer sodijo tudi druge fizične osebe, ki priglasijo opravljanje dejavnosti na podlagi drugih predpisov (npr. notarji, odvetniki, novinarji, poklicni športniki). Tako samostojni podjetniki kot druge fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so zavezanci za dohodek iz dejavnosti.

V nadaljevanju bom za samostojne podjetnike uporabljala tudi izraz zasebnik.

1.4 Predpostavke in omejitve

Če zasebnik ugotavlja davčno osnovo na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov, je administracija obsežna in strokovno zahtevna, ključno pa je, da je urejena. Iz tega sledi, da je sodelovanje z računovodjo neizogibno. Enkrat mesečno mu dostavi dokumentacijo, se z njim posvetuje o morebitnih investicijah... Zaradi tega je odgovoren zasebnik obremenjen zasebnik, ki dovršen del časa in energije posveti administraciji, vse z namenom optimizacije davčne osnove.

Zasebniki in njihovo poslovanje, obravnavani v diplomski nalogi, so imenovani z izmišljenimi imeni in nazivi zaradi varovanja osebnih podatkov. Izbrani so bili zaradi prihodkovne in odhodkovne raznolikosti, kar omogoča večjo uporabnost, saj je bolj verjetno, da bi zainteresirani zasebnik enega izmed primerov lahko apliciral na svojo situacijo.

1.5 Metode dela

V teoretičnem delu diplomske naloge je uporabljena opisna metoda, in sicer gre za prikaz dejanskega stanja na podlagi veljavne zakonodaje.

V praktičnem delu diplomske naloge sta glede na temo in cilj najbolj primerni analitična in primerjalna metoda. Analiziranih je več primerov – ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov in ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov. Primeri predstavljajo tako po velikosti kot po vrsti dejavnosti raznolike zasebnike. Primerjalna metoda je uporabljena pri primerjavi načinov ugotavljanja davčne osnove in je ključna pri ugotavljanju najbolj primernega načina.

2 ZASEBNIK – SAMOSTOJNI PODJETNIK

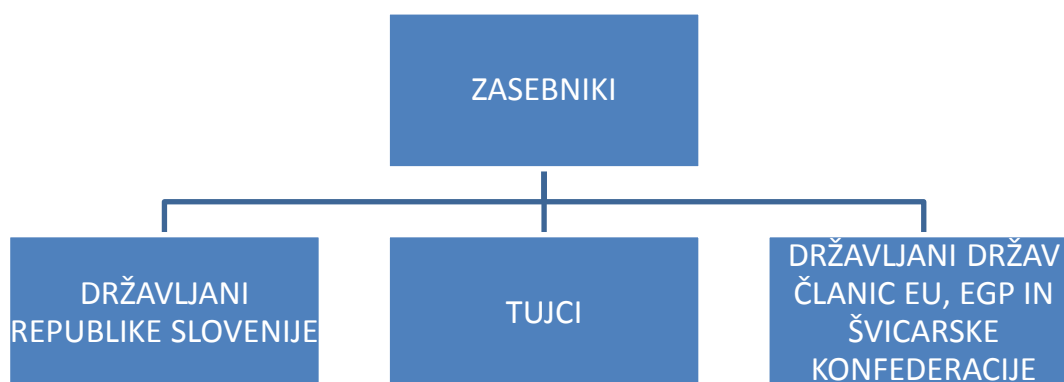
2.1 Samostojni podjetnik

Samostojni podjetnik je zasebnik, fizična oseba, ki na trgu opravlja dejavnost in za posle ter obveznosti odgovarja z vsem svojim premoženjem. Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge samostojne dejavnosti. Gre za enoosebno obliko poslovanja, kjer ob priglasitvi ni ustanovitvenega kapitala, samostojni podjetnik pa prosto razpolaga s sredstvi na računu.

Zasebniki so lahko:

- državljani Republike Slovenije,
- državljani držav članic EU, EGP in Švicarske konfederacije z veljavnim dovoljenjem za začasno ali vizumom za dolgoročno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljani tretjih držav oziroma tujci.

Za tujce velja določba 21. člena *Zakona o zaposlovanju in delu tujcev* (ZZDT-1). Tujec se lahko registrira kot samostojni podjetnik, če ima veljavno osebno dovoljenje za delo z veljavnostjo enega leta, treh let ali prost dostop na trg dela.

Organigram 1: Delitev samostojnih podjetnikov glede na državljanstvo
(Vir: lasten)

2.2 Vpis samostojnega podjetnika v PRS (Poslovni register Slovenije) in davčni register

Fizična oseba se kot samostojni podjetnik vpiše pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Podatki, ki so potrebni za vpis:

- predlagani datum vpisa, ki je hkrati tudi dan začetka poslovanja,
- ime firme (ime, priimek podjetnika ter dodatne sestavine, oznaka s.p. in dejavnost) in okrajšano ime firme (vsaj ime in priimek podjetnika in oznaka s.p.),
- sedež samostojnega podjetnika,
- osnovni podatki samostojnega podjetnika (ime, priimek, naslov, EMŠO, davčna številka),
- dejavnost/i samostojnega podjetnika na podlagi Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD).

Na podlagi vpisa v PRS prejme zasebnik Sklep o vpisu samostojnega podjetnika v PRS in AJPES mu določi matično številko.

V skladu z zakonom (v roku osmih dni po vpisu v PRS) mora zasebnik pristojnemu davčnemu uradu sporočiti naslednje podatke na obrazcu DR-03 (Prijava za vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register):

- ime in priimek zasebnika,
- ime in okrajšano ime firme,
- osebo, ki vodi poslovne knjige, in lokacijo hrambe poslovnih knjig,
- način vodenja poslovnih knjig (enostavno, dvostavno),
- način ugotavljanja davčne osnove,
- podatek o predvidenih prihodkih, odhodkih in davčni osnovi za koledarsko leto in izračun akontacije davka iz dejavnosti,
- morebitne podatke o PE (poslovnih enotah), doma in v tujini,
- morebitne številke poslovnih računov v tujini in morebitne kapitalske naložbe doma in v tujini,
- morebitni podatki o povezanih osebah,

K obrazcu DR-03 je potrebno priložiti vsa dokazila, ki dokazujejo resničnost navedb.

2.3 Obdavčitev samostojnega podjetnika

Ker je samostojni podjetnik fizična oseba, so dohodki iz dejavnosti obdavčeni na podlagi *Zakona o dohodnini* (ZDoh-2-NPB13).

Dohodki, ki jih ustvari zasebnik z opravljanjem dejavnosti, so obdavčeni z dohodnino. Gre za dohodek iz dejavnosti, enega izmed šestih vrst dohodkov, ki so določeni z ZDoh-2-NPB13.

ZDoh-2-NPB13 v 46. členu določa, da »se za dohodek iz dejavnosti šteje dohodek, dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti.

Opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsake podjetniške, kmetijske ali gozdarske dejavnosti, poklicne dejavnosti ali druge neodvisne samostojne dejavnosti, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic« (ZDoh-2-NPB13, 46. člen).

Osnova za odmero dohodnine je davčna osnova. Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki je davčna osnova od dohodka iz dejavnosti. Za ugotavljanje davčno priznanih prihodkov in odhodkov se uporabljajo predpisi o obdavčitvi pravnih oseb, če ni z ZDoh-2-NPB13 drugače določeno.

Za ugotavljanje davčne osnove od dohodka iz dejavnosti nam ZDoh-2-NPB13 v 48. členu ponuja dve možnosti:

- na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov ali
- na podlagi normiranih odhodkov (ZDoh-2-NPB13, 48. člen).

Zavezanci morajo izbrati enega izmed teh dveh načinov in ga tudi uporabljati.

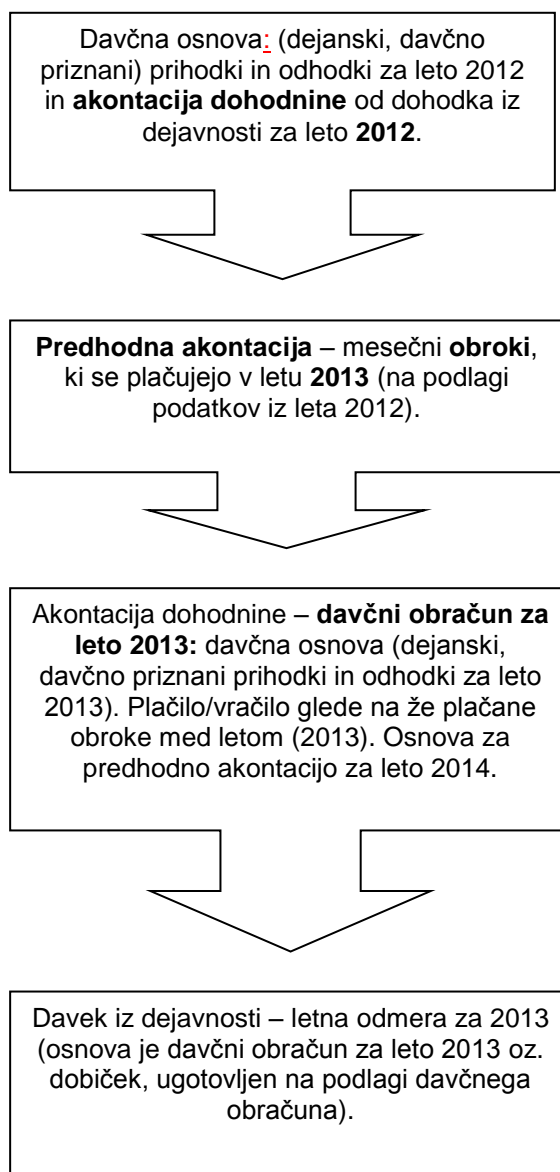
O normiranih odhodkih govorimo takrat, kadar govorimo o dohodku iz dejavnosti v povezavi z odločitvijo za vstop v sistem normiranih odhodkov (ZDoh-2-NPB13, 48. člen,).

Normirani odhodki so odhodki, ki jih zavezanci lahko uveljavijo pri posameznih dohodkih, tudi pri avtorskih honorarjih, podjemnih pogodbah, najemninah ipd. Zavezancem se normirani odhodki priznajo v odstotku od ustvarjenih prihodkov, in sicer ne glede na to, ali so dejansko nastali ali ne.

Že ob vpisu v davčni register zavezanec davčnemu organu sporoči, ne glede na način ugotavljanja davčne osnove, predvidene prihodke, odhodke in davčno osnovo.

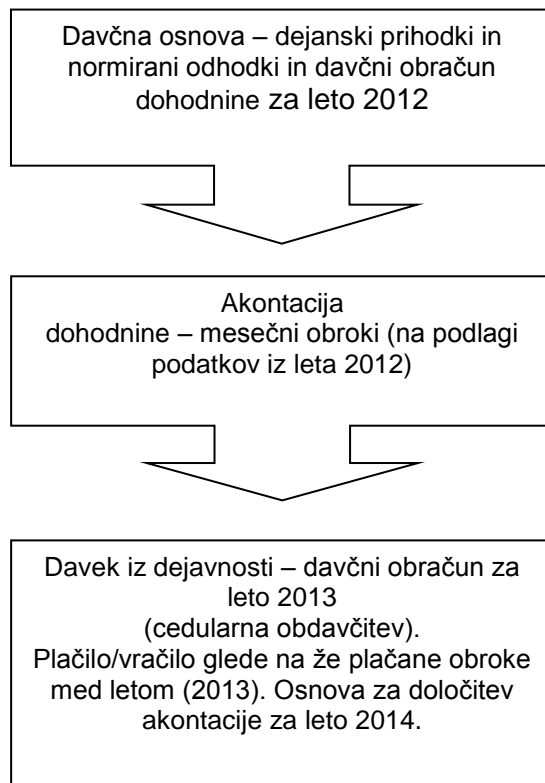
Oba načina ugotavljanja višine davka iz dejavnosti sta prikazana v spodnjih shemah.

1. Obdavčitev zasebnika na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Shema 1: Obdavčitev zasebnika na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov
(Vir: ZDoh-2, lasten)

2. Obdavčitev zasebnika na podlagi normiranih odhodkov

Shema 2: Obdavčitev zasebnika na podlagi normiranih odhodkov
(Vir: Zdoh-2, lasten)

2.3.1 Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Zavezanci zagotavljajo podatke, potrebne za izdelavo računovodskih izkazov (letno poročilo) in davčnega obračuna, v poslovnih knjigah. Obračunsko obdobje je lahko enako koledarskemu, lahko pa zavezanec sam določi poslovno leto (npr. 1. 3. 2012–28. 02. 2013).

Zavezanci vodijo poslovne knjige po sistemu enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva. Na podlagi omejitev za vodenje po načinu enostavnega knjigovodstva zavezanec poroča o načinu vodenja poslovnih knjig davčnemu uradu

ob registraciji oz. vsako leto do 31. decembra, če namerava način vodenja spremeniti v naslednjem davčnem obdobju.

Vodenje poslovnih knjig za poslovne namene predpisuje *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)*, za davčne namene pa *Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost*.

Veliki in srednji podjetniki upoštevajo pri vodenju poslovnih knjig *Slovenske računovodske standarde (SRS)* in tiste določbe *Slovenskega računovodskega standarda 39 (SRS 39)*, ki se nanašajo na kapital (*Računovodske rešitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih*).

Mali podjetniki pri vodenju poslovnih knjig upoštevajo SRS 39 in tiste določbe splošnih SRS, ki jih ne določa SRS 39.

Zavezanci vsako leto najkasneje do 31. marca preko spletne aplikacije pristojnemu davčnemu uradu predložijo *Davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za preteklo leto* (Priloga 1). Davčni obračun vsebuje podatke o davčno priznanih prihodkih in odhodkih ter o akontaciji dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Pri določanju akontacije dohodnine se upošteva ZDoh-2-NPB13, Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2-NPB11), Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) in ostali predpisi, ki jih določa sama metodologija za izpolnjevanje obrazca.

Akontacija dohodnine za preteklo leto (2013) je hkrati predhodna akontacija za tekoče leto (2014), ki se v tekočem davčnem letu plačuje:

- v mesečnih obrokih (če znesek predhodne akontacije presega 400 €) ali
- v trimesečnih obrokih (če znesek predhodne akontacije ne presega 400 €).

Obroki predhodne akontacije dospejo v plačilo na zadnji dan obdobja, na katerega se nanašajo, in morajo biti plačani v desetih dneh po dospelosti.

Dejansko višino akontacije dohodnine za tekoče leto (2014) zavezanec ugotovi na podlagi *Davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti za leto 2014*, ki ga davčnemu uradu predloži najkasneje do 31. marca 2015. Glede na že določene in plačane mesečne ali trimesečne obroke (predhodne akontacije) v obračunu ugotovi preplačilo ali vračilo.

Davčna osnova zavezanca v navedenem *Davčnem obračunu* je razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, upoštevajoč zmanjšanje ali povečanje davčne osnove ter davčne olajšave na podlagi ZDDPO-2 in ZDoh-2.

1.	davčno priznani prihodki
2.	davčno priznani odhodki
3.	povečanje davčne osnove
4.	zmanjšanje davčne osnove
5.	davčne olajšave
DAVČNA OSNOVA	

Tabela 1: Izračun davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

(Vir: Zdoh-2, lasten)

Dejanski prihodki so poslovni prihodki. Upošteva se ZDDPO-2 in ZDoh-2-NPB13 nastajajo razlike med poslovnimi prihodki in prihodki za davčne namene.

Prav tako so dejanski odhodki poslovni odhodki. Za davčne namene se upoštevajo prav tako določila ZDDPO-2 in ZDoh-2-NPB13 (povečanje ali zmanjšanje odhodkov). Osnovni pogoj priznavanja odhodkov je pravilo, da se priznajo odhodki, ki so potrebni za pridobivanje prihodkov iz opravljanja dejavnosti.

Davčna osnova je osnova za plačilo akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Za odmero akontacije dohodnine se uporablja lestvico za odmero dohodnine iz 122. člena ZDoh-2:

neto letna davčna osnova (v €)		dohodnina (v €)	
<i>nad</i>	<i>do</i>		
	8.021,34		16 %
8.021,34	18.960,28	1.283,41	+ 27 % nad 8.021,34
18.960,28	70.907,20	4.236,92	+ 41 % nad 18.960,28
70.907,20		25.535,16	+ 50 % nad 70.907,20

Tabela 2: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2013

(Vir: ZDoh-2, lasten)

Gre za t.i. sintetično obdavčitev, kar pomeni, da se davek iz dejavnosti ne obračuna dokončno preko *Davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti*, ampak šele pri letni odmeri dohodnine (Priloga 2). Kot dobiček, ugotovljen na podlagi davčnega obračuna (oznaka 2100), se dohodnina odmeri na podlagi lestvice za odmero dohodnine (ZDoh-2-NPB13, 122. člen), pri čemer se upošteva ostale dohodke in davčne olajšave.

2.3.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov

Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov, so zavezanci:

- ki opravijo pravočasno priglasitev pri davčnem uradu (ob registraciji za novoustanovljene samostojne podjetnike na obrazcu DR-03 (Priloga 3), za obstoječe samostojne podjetnike do 31. marca v davčnem obračunu),
- katerih prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodstvu, v davčnem letu pred davčnim letom priglasitve ne presegajo 50.000 € (ne velja za novo registrirane podjetnike).

Prihodki se pripoznajo ob njihovem nastanku oz. po načelu t.i. obračunane realizacije, zavezanci pa morajo biti vsako leto pozorni na izpolnjevanje prihodkovnega pogoja.

48. člen ZDoh-2-NPB13 določa, da mora zavezanec, ki dve zaporedni predhodni davčni leti ne izpolnjuje prihodkovnega pogoja, v tekočem davčnem letu davčno osnovo ugotavljati na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov. V tem primeru o prenehanju ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov davčnega urada ni potrebno obveščati. Zavezanci lahko tudi prostovoljno prenehajo ugotavljati davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov, če pravočasno opravijo prenehanje priglasitve ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov.

Zavezanci vsako leto do 31. marca preko spletne aplikacije (ali v papirni obliki) pristojnemu davčnemu uradu predložijo *Davčni obračun dohodnine od dohodka iz dejavnosti* za preteklo leto (Priloga 1). Akontacijo davka iz dejavnosti (mesečne obroke) določijo sami. Pri določanju akontacije dohodnine se upošteva ZDoh-2-NPB13, ZDDPO-2, ZDavP-2 in ostali predpisi, ki jih določa sama metodologija za izpolnjevanje davčnega obrazca.

Dejanska dohodnina tekočega leta se določi do 31. marca naslednjega leta na podlagi davčnega obračuna. Prenizko določena akontacija pomeni doplačilo dohodnine, previsoko določena pomeni terjatev do države – vračilo. Rok dospelosti doplačila zavezanca ali vračila davčnega urada je 30 dni od roka oddaje davčnega obračuna oz. najkasneje do 30. aprila.

Davčna osnova zavezanca je razlika med davčno priznanimi prihodki, upoštevajoč zmanjšanje ali povečanje za davčne namene, ter normiranimi odhodki v višini 70 % dejanskih prihodkov.

1.	Davčno priznani prihodki
2.	popravki prihodkov za davčne namene
3.	normirani odhodki v višini 70 % dejanskih prihodkov
DAVČNA OSNOVA	

Tabela 3: Izračun davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Dejanski prihodki so poslovni prihodki. Z upoštevanjem ZDDPO-2 in ZDoh-2-NPB13 nastajajo razlike med poslovnimi prihodki in prihodki za davčne namene.

Davčna osnova je osnova za plačilo davka iz dejavnosti v višini 20 %. Gre za t.i. cedularno obdavčitev, kar pomeni, da se dohodek iz dejavnosti obdavčuje ločeno od ostalih vrst dohodkov in se ne všteva v letno davčno osnovo za odmero dohodnine (ZDoh-2-NPB13, 109. člen). Ker dohodek ni del letne osnove za odmero dohodnine, ni možnosti uveljavljanja davčnih olajšav.

2.4 Obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost

Zasebniki se morajo na podlagi svoje aktivnosti vključiti v sistem obveznega socialnega zavarovanja v RS pri ZZŠS in sicer praviloma za polni delovni čas, 40 ur tedensko. Prijavo v obvezno zavarovanje zasebnik vloži sam, najkasneje v 8 dneh od začetka opravljanja dejavnosti.

Zasebnik je lahko obvezno zavarovan kot:

- zasebnik, 40 ur/teden ali
- zasebnik, ki dejavnost opravlja kot svoj postranski poklic in je zavarovan za 40 ur/teden na podlagi drugega pravnega naslova (iz naslova delovnega razmerja), ali
- zasebnik, ki dejavnost deloma opravlja kot samozaposlen in deloma na podlagi drugega pravnega naslova (iz naslova delovnega razmerja), do 40 ur/teden.

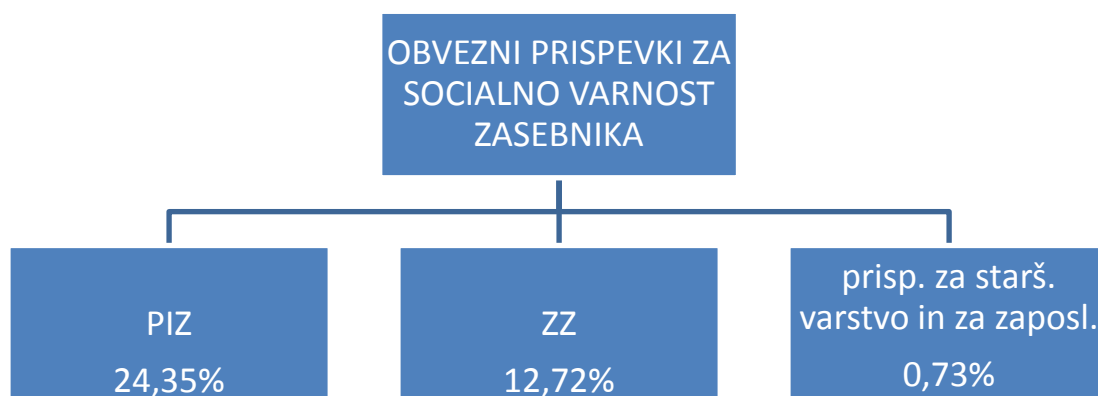
Zasebnik je obvezno vključen v vsa področja obveznega zavarovanja:

- pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- zdravstveno zavarovanje,
- zavarovanje za starševsko varstvo in
- zavarovanje za primer brezposelnosti.

Stopnje prispevkov za socialno varnost so določene v *Zakonu o prispevkih za socialno varnost* (ZPSV, 8.–14. člen).

	PRISPEVEK DELOJEMALCA	PRISPEVEK DELODAJALCA
Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50 %	8,85 %
Zdravstveno zavarovanje	6,36 %	6,56 %
Starševsko varstvo	0,10 %	0,10 %
Zaposlovanje	0,14 %	0,06 %
Poškodbe pri delu in poklicne bolezni	/	0,53 %
SKUPAJ	22,10 %	16,10 %

Tabela 4: Prikaz stopenj prispevkov za socialno varnost delojemalca in delodajalca
(Vir: ZPSV, lasten)

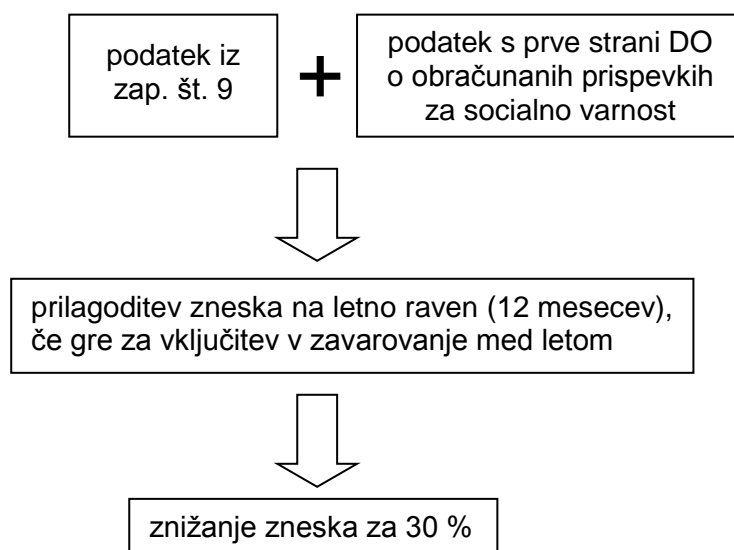
Organigram 2: Struktura prispevkov za socialno varnost zasebnika
(Vir: ZPSV, lasten)

Ker je zasebnik delojemalec in delodajalec v eni osebi, je skupna stopnja prispevkov 38,20 %. Višino za obračunavanje in plačevanje prispevkov za leto 2013 določa zavarovalna osnova, določena v 209. členu ZPIZ-1, ki pa se od 1. 1. 2014 določi na podlagi *Pravilnika o določanju zavarovalne osnove*.

Zavarovalna osnova se preračuna na mesečno raven in je v skladu z *Zakonom o dohodnini* ugotovljen dobiček, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje, pri čemer se upošteva tudi znižanje in povečanje davčne osnove. Sistem določanja zavarovalne osnove tako ostaja nespremenjen. Na podlagi ZPIZ-2 (410. člen) je določeno prehodno obdobje za znižanje ugotovljenega dobička za leto 2014 v višini 30 % (za leto 2015 28 % in za leto 2016 25 %).

Zavarovalna osnova za obračun in plačilo obveznih socialnih prispevkov se določi v razponu dveh zavarovalnih razredov, pri čemer določa prvi razred najnižjo osnovo, to-je minimalna plača v letu 2014, nato 54% PP v letu 2015, 56% PP v letu 2016, 58% PP v letu 2017 in 60% PP v letu 2018. Drugi razred določa individualizirano zavarovalno osnovo (zneski zavarovalnih osnov nad prvim razredom). Zasebnik se lahko zavaruje tudi od zavarovalne osnove, ki presega znesek zavarovalne osnove, v katero je uvrščen, vendar največ od zneska v višini 3,5-kratnika povprečne bruto plače predpreteklega meseca.

Osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje od obračunskega obdobja za februar 2014 dalje ne more biti nižja od 60 % PP, ne glede na uvrstitev v zavarovalni razred.

Shema 3: Poenostavljen postopek določanja višine zavarovalne osnove
(Vir: ZPIZ-2, lasten)

Uvrstitev v novo zavarovalno osnovo na podlagi dobička preteklega leta se določi:

- za mesec po mesecu, v katerem je zavezanec davčnemu organu predložil obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti (zavezanec, ki upošteva davčno priznane odhodke) oz. obračun dohodnine od dohodka iz dejavnosti (zavezanec, ki upošteva normirane odhodke) ali
- najkasneje za mesec april, in sicer na podlagi podatkov:
 - iz obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti oz. obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti ali
 - iz odločbe o odmeri dohodnine ali
 - iz obračuna davčnega odtegljaja ali
 - obvestila o višini dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Podatki o zavarovalnih osnovah in o zneskih obveznih prispevkov za posamezna mesečna obdobja so na voljo na spletni strani DURS v rubriki *Fizične osebe z dejavnostjo > Davki, prispevki in druge obvezne dajatve – za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost > Prispevki za socialno varnost > Plačevanje prispevkov*.

Zasebnik Obračun prispevkov za socialno varnost predloži davčnemu organu na obrazcu *Obračun prispevkov za socialno varnost – OPSVZ* do 15. v mesecu za pretekli mesec in v enakem roku mora prispevke tudi plačati.

Zavezanci, ki dejavnost opravljajo kot postranski poklic oziroma so v obvezno zavarovanje vključeni na drugi podlagi (praviloma na podlagi delovnega razmerja), plačujejo prispevke za posebne primere zavarovanja v pavšalnih zneskih, ki se

praviloma spreminjajo enkrat letno glede na višino povprečne bruto plače v RS in se prav tako plačujejo do 15. v mesecu za pretekli mesec.

Naslednji podatki veljajo za leto 2014:

- pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ-2, 143. člen):
 - 32,14 € (januar–marec);
 - 32,17 € (april–december);
- pavšal za zdravstveno zavarovanje (ZZVZZ):
 - 4,58 € (januar);
 - 24,27 € (februar–december);
- pavšal za poškodbe pri delu in poklicno bolezen (ZZVZZ, Uradni list. 76/08, 91/13):
 - 8,09 € (februar–december).

2.5 Identifikacija za namene DDV in druge obveznosti

Identifikacija za namene DDV

Če davčni zavezanec v skladu s 5. členom ZDDV-1 in v obdobju zadnjih 12 mesecev preseže oziroma je verjetno, da bo presegel znesek 50.000 € obdavčljivega prometa, mora pristojnemu davčnemu uradu predložiti zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (obrazec DDV-P2). Le-tega mora predložiti najpozneje v mesecu, v katerem je verjetno, da bo vrednost obdavčljivega prometa preseгла mejo 50.000 €.

Obdavčljiv promet (1. odst. 5 čl. ZDDV-1) se nanaša na promet, ki ga fizična oseba dosega iz naslova opravljanja neodvisne gospodarske dejavnosti. Če povezane osebe (ki so kot take določene v predpisih o obdavčitvi dohodkov pravnih in fizičnih oseb) opravljajo dobave blaga iste vrste oziroma storitve iste narave, se po 94. členu ZDDV-1 skupni znesek obdavčljivega prometa povezanih oseb v obdobju 12 mesecev sešteva.

Davčni zavezanec lahko zahtevek za izdajo identifikacijske številke predloži že s prvimi, navzven vidnimi aktivnostmi, ki so usmerjene v opravljanje dejavnosti (pripravljalna dela, prva nabava blaga, nakup opreme itd.). Kot dokazilo, da namerava opravljati dejavnost, davčnemu uradu predloži pogodbe ali predpogodbe, poslovni načrt, listine o nabavah za namene opravljanja dejavnosti ipd.

Davčnim zavezancem, ki opravljajo izključno oproščeno dejavnost, ni treba predložiti zahtevka za izdajo identifikacijske številke za DDV.

Davčni zavezanec, ki se prostovoljno odloči za obračunavanje DDV skladno z ZDDV-1, mora svojo izbiro vnaprej priglasiti pristojnemu davčnemu uradu in jo uporabljati najmanj 60 mesecev.

Druge davčne obveznosti

Zasebnik ima poleg obveznosti iz naslova plačevanja prispevkov in identifikacije za namene DDV tudi druge davčne obveznosti.

Davčne obveznosti, povezane z zaposlovanjem delavcev:

- prijava delavcev v obvezno socialno zavarovanje pri prijavnno-odjavni službi ZZZS, najpozneje na dan zaposlitve,
- zagotavljanje plač za mesečna obdobja, izplačilo najkasneje do 18. v mesecu za pretekli mesec,
- izdaja plač (plačilnih list) ob izplačilu,
- predložitev obračuna davčnih odtegljajev (REK obrazci) najkasneje na dan izplačila, ko je obvezno tudi plačilo obračunanih obveznosti s strani zasebnika (delodajalca),
- izdaja pisnih obračunov plač in nadomestil plač ter drugih prejemkov iz delovnega razmerja (skupaj z obračunom davkov in prispevkov) najkasneje do 31. januarja koledarskega leta za preteklo leto,
- druga izplačila obdavčljivih dohodkov fizičnim osebam.

Predložitev obračuna davčnega odtegljaja in prijava v obvezno zavarovanje pri ZZZS je obvezna tudi v primeru morebitnih drugih izplačil obdavčljivih dohodkov (npr. izplačilo avtorskega honorarja, izplačilo na podlagi podjemne pogodbe, izplačilo dijaku ali študentu za obvezno prakso, izplačilo upokojencu, ki opravlja občasno delo, itd.). Obračun davčnega odtegljaja mora predložiti na ustreznem REK obrazcu (REK-1a, REK-2) in poravnati obveznosti (davke in prispevke) na dan izplačila dohodka. Vsebina in oblika REK obrazcev ter način predložitve davčnemu organu so določeni s *Pravilnikom o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu*.

2.6 Vodenje evidenc in poslovnih knjig

Obveznost in način vodenja evidenc in poslovnih knjig natančno določata *Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2)* in *Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost* ter druga zakonodaja (npr. ZDDV-1).

Zasebniki morajo upoštevati podrobnejša pravila o računovodstvu, ki jih določajo in urejajo *Slovenski računovodski standardi (SRS)*, posebno *Standard 39*, ki ureja računovodstvo malih samostojnih podjetnikov. Povzema pravila računovodskega obravnavanja poslovnih dogodkov, ki se pri zasebniku pojavljajo pogosteje, medtem ko se pri računovodskem obravnavanju ostalih poslovnih dogodkov uporabljajo pravila iz splošnih SRS.

Osnova za vodenje evidenc in poslovnih knjig je verodostojna knjigovodska listina, ki je tudi pisni dokaz o nastanku poslovnega dogodka. Evidenca knjigovodskih listin se lahko vodi bodisi v papirni bodisi v računalniški obliki.

V kolikor je zasebnik registriran za namene DDV, je poleg zgoraj navedenih evidenc dolžan voditi tudi vse evidence v skladu z DDV predpisi. Pravilnik pri vsaki izmed evidenc predpisuje tudi minimalen obseg podatkov in obliko, v kateri morajo biti evidence vodene. Zasebnik mora voditi dodatne evidence, če to zahtevajo posebni predpisi s področja vrste poslovanja.

Ločimo vodenje evidenc in poslovnih knjig za zasebnike, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov, in za tiste, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov.

a) Vodenje evidenc in poslovnih knjig za zasebnike, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov (2 načina)

- sistem enostavnega knjigovodstva

Po tem sistemu se vodi evidence in poslovne knjige prvo poslovno leto, v naslednjih letih so pogoji podatki iz zadnjega letnega poročila: prihodki pod 50.000 €, povprečna vrednost aktive pod 25.000 €, manj kot 3 zaposleni (ZGD-1, 12. člen).

Poslovne knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva so: knjiga prihodkov in odhodkov, evidenca terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev, knjiga ostalih terjatev in obveznosti, register opredmetenih osnovnih sredstev.

- sistem dvostavnega knjigovodstva

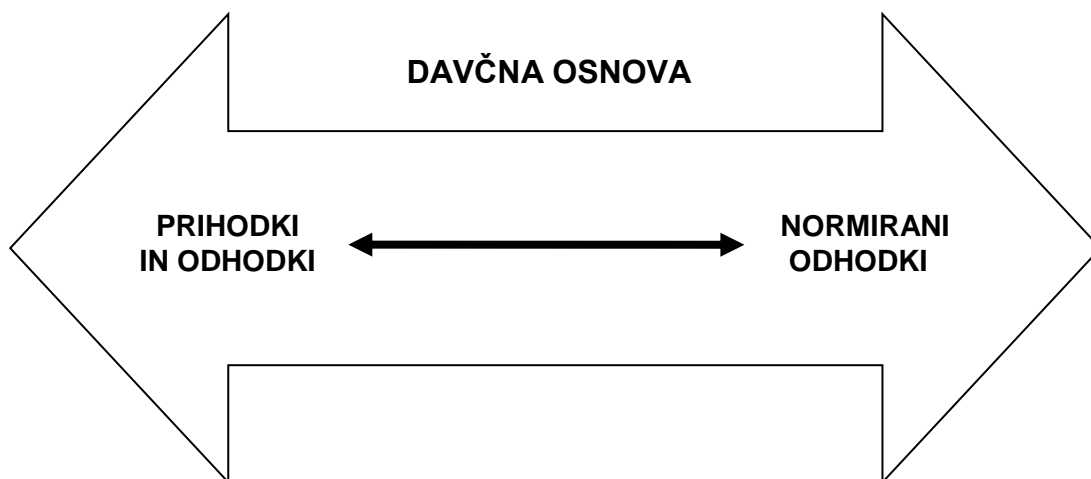
Poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva so: temeljni (dnevnik, glavna knjiga) in pomožne knjige (analitične evidence, register opredmetenih osnovnih sredstev).

b) Vodenje evidenc in poslovnih knjig za zasebnike, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov

Zasebniki v skladu s *Pravilnikom o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost*, vodijo evidenco izdanih knjigovodskih listin, evidenco osnovnih sredstev in morebitne druge evidence.

3 PRAKTIČNI PRIMERI UGOTAVLJANJA DAVČNE OSNOVE IN NJIHOVA ANALIZA

V praktičnem delu so obravnavani zasebniki, stranke računovodskega servisa, ki izpolnjujejo pogoj za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov in poslujejo celo leto. Za vsak posamezen primer je opravljen izračun ugotavljanja davčne osnove na oba načina, ki mu sledita analiza prednosti in/ali slabosti ter odločitev, kateri način bi bil za določen primer boljši. Poglavje se zaključuje s primerjavo vseh izračunov in skupnimi zaključki, iz katerih je razvidno, kateri način je bolj primeren v določeni situaciji.

Shema 4: Prikaz ugotavljanja davčne osnove
(Vir: Zdoh-2, lasten)

Podatki so ocene (predračuni) glede na tekoče in preteklo poslovanje zasebnikov. Zneski so zaokroženi, brez stotinov. V celoti je upoštevana zakonodaja, veljavna v letu 2014.

3.1 Primer 1

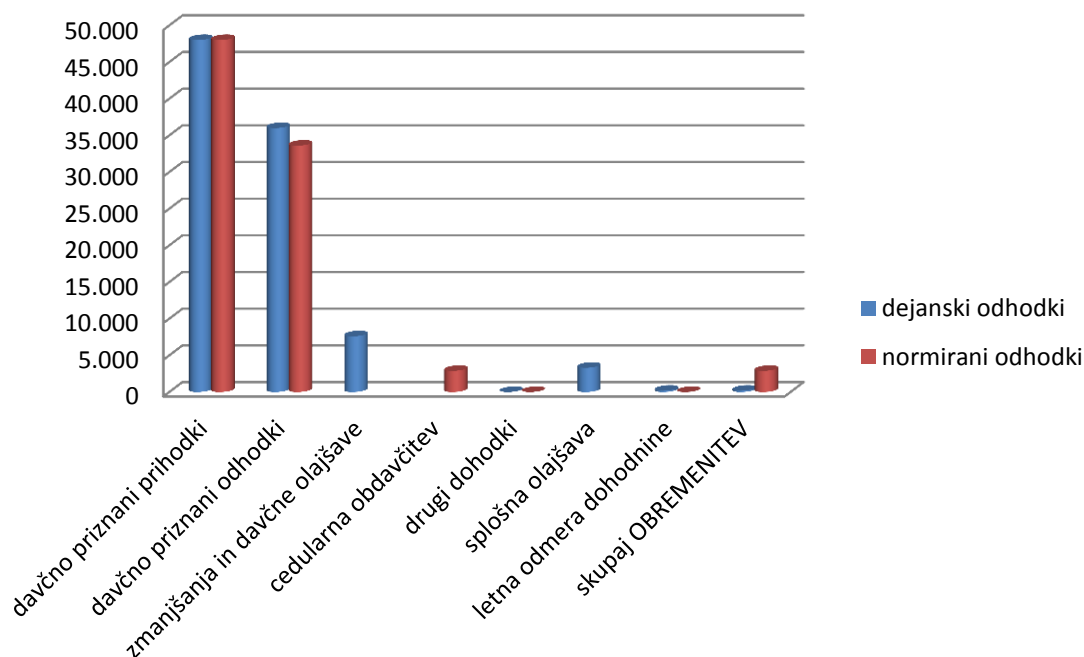
naziv samostojnega podjetnika	Zemeljska pripravljalna dela, Janez Zemlja s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	zemeljska pripravljalna dela, SKD 43.120
obvezno zavarovanje	40 h/teden kot samozaposlen
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	3.590
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	19.000(40% od NV = 7.600)
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 0 obračunani prispevki: 0
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 0 obračunani prispevki: 0 normirani stroški: 0
uveljavljanje splošne olajšave	12/12 pri davčnem obračunu
posebna olajšava za vzdrževane otroke	1 otrok; 12/12; 2.437 €
davčno priznani prihodki	48.000
davčno priznani odhodki	36.000

Tabela 5: Prikaz podatkov za primer 1
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	48.000	Davčno priznani prihodki	48.000
Davčno priznani odhodki	36.000	Normirani odhodki	33.600
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenj	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	12.000		
Davčna izguba	0		
Zmanjš. davčne osn. in davčne olajšave	7.600		
OSNOVA ZA DOHODNINO - DOBIČEK	4.400	Akont. dohodnine - dokončen davek	2.880
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	3.590	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	3.590
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0
OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki - bruto znesek	0	Skupaj dohodki - bruto znesek	0
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	3.303	Splošna olajšava	0
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	0	Ostale olajšave	0
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	1.097	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	176	letna odmera dohodnine	0
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	176	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	2.880

Tabela 6: Primerjalni izračun za primer 1
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primer 1)

Graf 1: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 1
(Vir: lasten)

Tabela in grafični prikaz nazorno prikazujeta, da je za navedeni primer ugodnejši obračun na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Vzroka sta naslednja:

- nizka davčna osnova zaradi relativno nizke razlike med prihodki in odhodki;
- možnost uveljavljanja davčnih olajšav (za investiranje, splošna olajšava in olajšava za vzdrževanega družinskega člana).

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Zavezanec izkazuje relativno nizko razliko med prihodki in odhodki. Razliko oz. davčno osnovo si lahko zmanjša z olajšavami: investiranje v opremo v višini 40 % nabavne vrednosti, splošna olajšava in olajšava za vzdrževanega družinskega člana.

Olajšavo za investiranje v opremo – koriščenje je možno koristiti v tekočem letu v celoti, vendar samo do višine davčne osnove ali delno. Celoto ali preostanek olajšave zavezanec lahko prenese v naslednja davčna obdobja, s čimer si zagotovi

zmanjšanje davčne osnove v prihodnjih davčnih obdobjih. Olajšave, kot sta splošna olajšava in olajšava za vzdrževane družinske člane, se ne prenašajo v naslednja davčna leta.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

Zavezancu so priznani 70 % normirani odhodki (70 % od davčno priznanih prihodkov). Davek se obračuna od davčne osnove po stopnji 20 %, davek je dokončen oz. gre za cedularno obdavčitev.

Zavezanec s tem načinom ugotavljanja izgubi pravico do koriščenja olajšav. Olajšava v investiranje v opremo se ne more prenašati v naslednja davčna obdobja. Zavezancu se ne odmeri dohodnina od letne davčne osnove, ker je dohodek obdavčen cedularno (dokončno) in se ne všteva v letno davčno osnovo za odmero dohodnine.

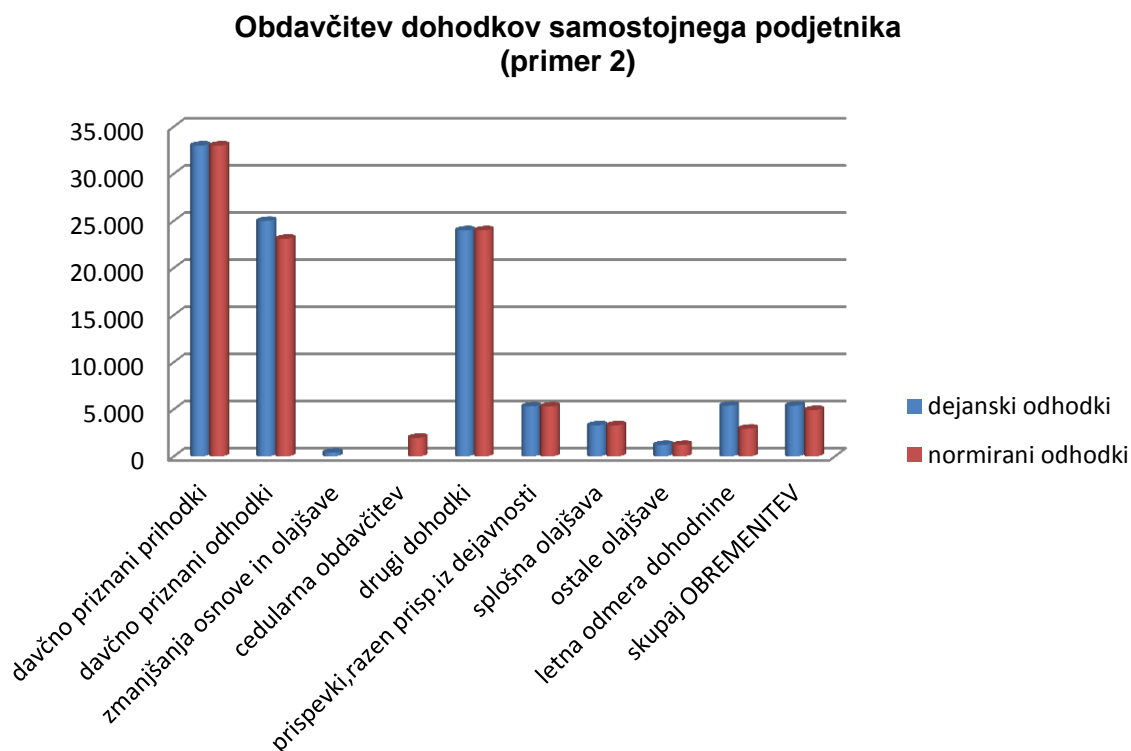
3.2 Primer 2

naziv samostojnega podjetnika	Fasaderska in štukaterska dela, Jure Štuk s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	Fasaderska in štukaterska dela, SKD F 43.310
obvezno zavarovanje	40 h/teden na podlagi delovnega razmerja
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	0
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	1.000 (40 % od NV = 400)
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 24.000 obračunani prispevki: 5.304
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 0 obračunani prispevki: 0 normirani odhodki: 0
uveljavljanje splošne olajšave	12/12 pri dohodku iz zaposlitve
posebna olajšava za vzdrževane otroke	1 otrok; $6/12, 2.437/12 \cdot 6 = 1.219$ €
davčno priznani prihodki	33.000
davčno priznani odhodki	25.000

Tabela 7: Prikaz podatkov za primer 2
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	33.000	Davčno priznani prihodki	33.000
Davčno priznani odhodki	25.000	Normirani odhodki	23.100
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenj	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	8.000		
Davčna izguba	0		
Zmanjš. davčne osn. in davčne olajšave	400		
OSNOVA ZA DOHODNINO – DOBIČEK	7.600	Akont. dohodnine – dokončen davek	1.980
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	0	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	0
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	440	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	440
OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki - bruto znesek	24.000	Skupaj dohodki - bruto znesek	24.000
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	5.304	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	5.304
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	3.303	Splošna olajšava	3.303
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	1.219	Ostale olajšave	1.219
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	21.774	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	5.391	letna odmera dohodnine	2.945
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	5.391	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	4.925

Tabela 8: Primerjalni izračun za primer 2
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Graf 2: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 2
(Vir: lasten)

V primeru bistveno višje davčne osnove iz naslova zaposlitve v primerjavi z davčno osnovo iz naslova opravljanja dejavnosti (progresivna lestvica) je bolj ugoden način ugotavljanja davčne osnove iz opravljanja dejavnosti na podlagi normiranih odhodkov, saj se na ta način davek iz dejavnosti obdavči cedularno z 20 %, ostali dohodki pa so obdavčeni na podlagi progresivne dohodninske lestvice po stopnji od 16 do 27 %.

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Zavezanec izkazuje poleg dohodka iz dejavnosti tudi druge dohodke, obdavčene na podlagi ZDoh-2, zato obdavčitev na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov pomeni bistveno višjo obremenitev. Dohodek iz dejavnosti in drugi dohodki po ZDoh-2 se na ta način prištevajo v skupen dohodek in dohodnina je odmerjena od letne davčne osnove po progresivni lestvici.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

Davčna osnova za davek iz dejavnosti, ugotovljena na podlagi normiranih odhodkov, ni vključena v letno osnovo za odmero dohodnine po dohodninski lestvici. Stopnja obdavčitve ni progresivna (16–50 %), ampak ne glede na višino dohodka znaša 20 %. V letno davčno osnovo se vključijo le drugi dohodki.

3.3 Primer 3

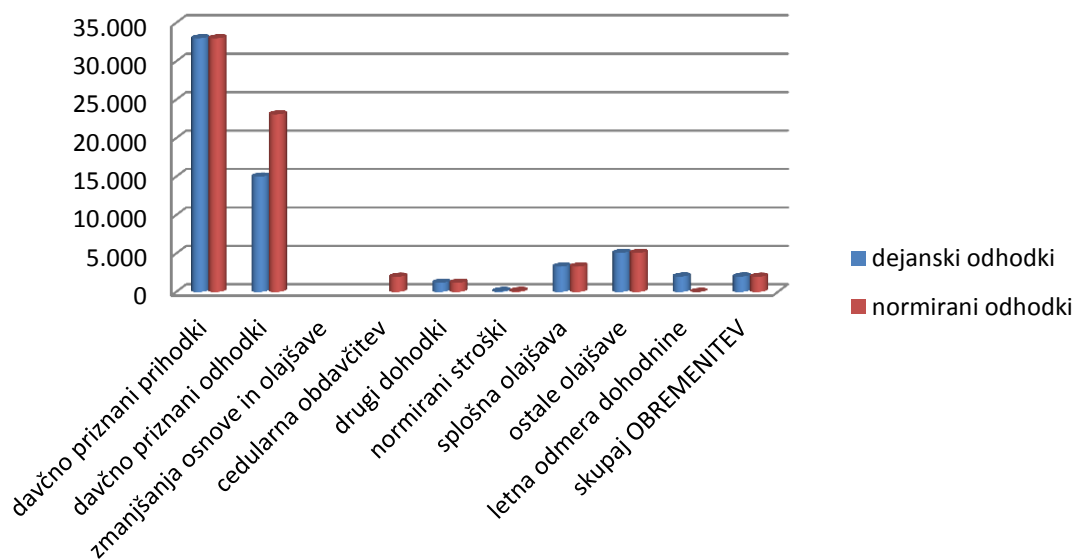
naziv samostojnega podjetnika	Računalniško programiranje, Sebastijan Ram s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	Računalniško programiranje, SKD J 62.010
obvezno zavarovanje	40 h/teden ko samozaposlen
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	4.400
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	0
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 0 obračunani prispevki: 0
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 1200 obračunani prispevki: 0 normirani odhodki: 120
uvajanje splošne olajšave	12/12 pri davčnem obračunu
posebna olajšava za vzdrževane otroke	2 otroka; 12/12; 5.086 €
davčno priznani prihodki	33.000
davčno priznani odhodki	15.000

Tabela 9: Prikaz podatkov za primer 3
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	33.000	Davčno priznani prihodki	33.000
Davčno priznani odhodki	15.000	Normirani odhodki	23.100
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenij	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	18.000		
Davčna izguba	0		
Zmanjš. Davčne osn. In davčne olajšave	0		
OSNOVA ZA DOHODNINO – DOBIČEK	18.000	Akont. Dohodnine – dokončen davek	1.980
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	4.400	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	4.400
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0
OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki – bruto znesek	1.200	Skupaj dohodki – bruto znesek	1.200
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	120	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	120
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	3.303	Splošna olajšava	3.303
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	5.086	Ostale olajšave	5.086
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	10.691	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	2.004	letna odmera dohodnine	0
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	2.004	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	1.980

Tabela 10: Primerjalni izračun za primer 3
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primer 3)

Graf 3: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 3
(Vir: lasten)

Tabela in grafični prikaz prikazujeta izračun zavezanca, ki opravlja intelektualno storitev. Praviloma so odhodki takšnega zavezanca dokaj nizki glede na prihodke. Izračuna pokažeta, da je odločitev o načinu ugotavljanja odvisna od morebitnih dodatnih dohodkov, ki se všttevajo v davčno osnovo in/ali uveljavljanja olajšav (investiranje, družinski člani).

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Ugotavljanje davčne osnove po tem načinu ni smotrno, saj ima zavezanec poleg dohodka iz dejavnosti tudi manjši znesek dohodka iz naslova ostalih dohodkov, obdavčenih po ZDoh-2, in nima davčne olajšave za investiranje v opremo.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov je bolj ugodna odločitev. Prednost odločitve je tudi možnost, da se olajšava za družinskega člana

prenese na zakonca. Pomembna je tudi administrativna razbremenitev in nižji stroški računovodstva.

3.4 Primer 4

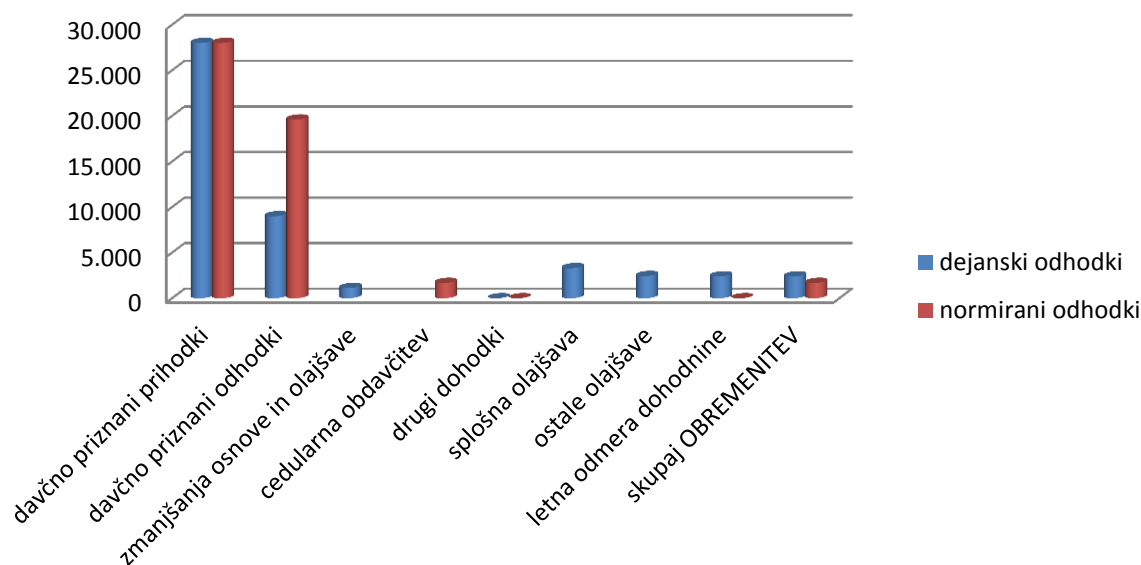
naziv samostojnega podjetnika	Gostinski obrat, Ajda Čompa s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	začasni gostinski obrat, SKD I 56.104
obvezno zavarovanje	40 h/teden kot zaposlena
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	1.900
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	2.800 (40 % od NV = 1.120)
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 0 obračunani prispevki: 0
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 0 obračunani prispevki: 0 normirani odhodki: 0
uveljavljanje splošne olajšave	12/12 pri davčnem obračunu
posebna olajšava za vzdrževane otroke	1 otrok; 12/12; 2.437 €
davčno priznani prihodki	28.000
davčno priznani odhodki	9.000

Tabela 11: Prikaz podatkov za primer 4
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	28.000	Davčno priznani prihodki	28.000
Davčno priznani odhodki	9.000	Normirani odhodki	19.600
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenj	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	19.000		
Davčna izguba	0		
Zmanjš. Davčne osn. In davčne olajšave	1.120		
OSNOVA ZA DOHODNINO – DOBIČEK	17.880	Akont. Dohodnine – dokončen davek	1.680
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	1.900	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	1.900
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0
OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki – bruto znesek	0	Skupaj dohodki – bruto znesek	0
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	3.303	Splošna olajšava	0
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	2.437	Ostale olajšave	0
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	12.140	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	2.395	letna odmera dohodnine	0
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	2.395	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	1.680

Tabela 12: Primerjalni izračun za primer 4
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primer 4)

Graf 4: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 4
(Vir: lasten)

Tabela in grafični prikaz prikazujeta, da je kljub dokaj visoki davčni osnovi, ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov prava odločitev. Zavezanica ne prejema ostalih dohodkov, ki se všttevajo v letno osnovo. Stopnja obdavčitve, če bi se odločili za manj ugoden način (dejanski prihodki in odhodki) je med 16 in 27 %.

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Zavezanec izkazuje samo dohodek iz naslova opravljanja dejavnosti. Kljub uveljavljanju splošne olajšave in olajšave za vzdrževanega družinskega člana je davek izračunan po progresivni dohodninski lestvici, dokaj visok: 16 % od osnove 8.021,34 € ter preostanek davčne osnove 4.118,66 € po stopnji 27 %.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

Ker zavezanec poleg dohodka iz dejavnosti ne izkazuje ostalih dohodkov po ZDoh-2, je odločitev za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov optimalna. Obdavčitev je ugodna, zanemarljiva ni niti administrativna razbremenitev.

Olajšavo za vzdrževanega družinskega člana lahko izkoristi zakonec in tako optimizira davke v družini.

3.5 Primer 5

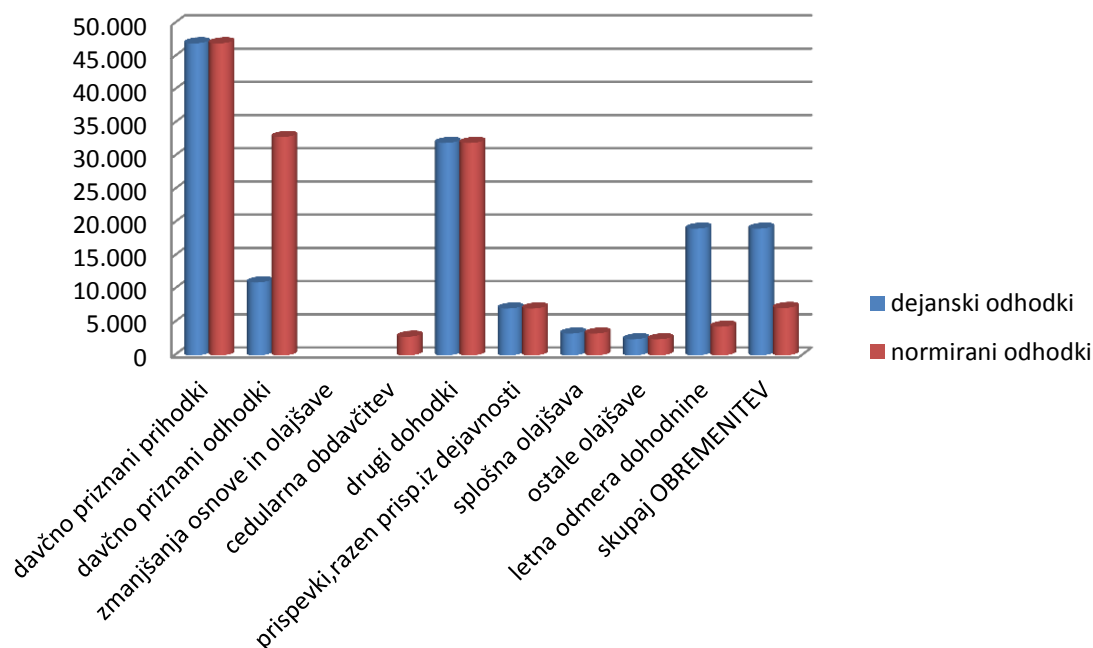
naziv samostojnega podjetnika	Posredništvo, Jaka Cankar s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	posredništvo pri prodaji strojev, SKD G 46.140
obvezno zavarovanje	40 h/teden kot samozaposlen
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	5.900
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	0
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 0 obračunani prispevki: 0
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 32.000 obračunani prispevki: 7.072 normirani odhodki: 0
uveljavljanje splošne olajšave	12/12 pri davčnem obračunu
posebna olajšava za vzdrževane otroke	1 otrok; 12/12; 2.437
davčno priznani prihodki	47.000
davčno priznani odhodki	11.000

Tabela 13: Prikaz podatkov za primer 5
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE - UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE - UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	47.000	Davčno priznani prihodki	47.000
Davčno priznani odhodki	11.000	Normirani odhodki	32.900
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenij	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	36.000		
Davčna izguba	0		
Zmanjš. davčne osn. in davčne olajšave	0		
OSNOVA ZA DOHODNINO - DOBIČEK	36.000	Akont. dohodnine - dokončen davek	2.820
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	5.900	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	5.900
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0
OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHODKI, KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki - bruto znesek	32.000	Skupaj dohodki - bruto znesek	32.000
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	7.072	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	7.072
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	3.303	Splošna olajšava	3.303
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	2.437	Ostale olajšave	2.437
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	55.188	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	19.188
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	19.090	letna odmera dohodnine	4.330
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	19.090	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	7.150

Tabela 14: Primerjalni izračun za primer 5
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primer 5)

Graf 5: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primer 5

(Vir: lasten)

Tabela in grafični prikaz nazorno prikazujeta, da je odločitev za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov smotrna odločitev zaradi nižje obremenitve pri letni odmeri. Pri ugotavljanju davčne osnove na podlagi davčno priznanih odhodkov se obremenitev poveča zaradi ostalih dohodkov.

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in dohodkov je zelo neugoden način, ker je davčna osnova visoka zaradi relativno velike razlike med prihodki in odhodki (ni olajšave za investiranje v opremo) iz naslova dejavnosti in dohodka iz zaposlitve. Ugotovljena davčna osnova, zmanjšana za splošno olajšavo in olajšavo za vzdrževanega družinskega člana, pomeni obdavčitev po progresivni lestvici in sicer v višini od 27 do 41 %.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

Poleg administrativne razbremenitve zavezanca in možnosti prenosa olajšave za vzdrževanega družinskega člana pomeni ta način ugotavljanja tudi ogromno davčno razbremenitev v primerjavi z ugotavljanjem davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov.

3.6 Primer 6

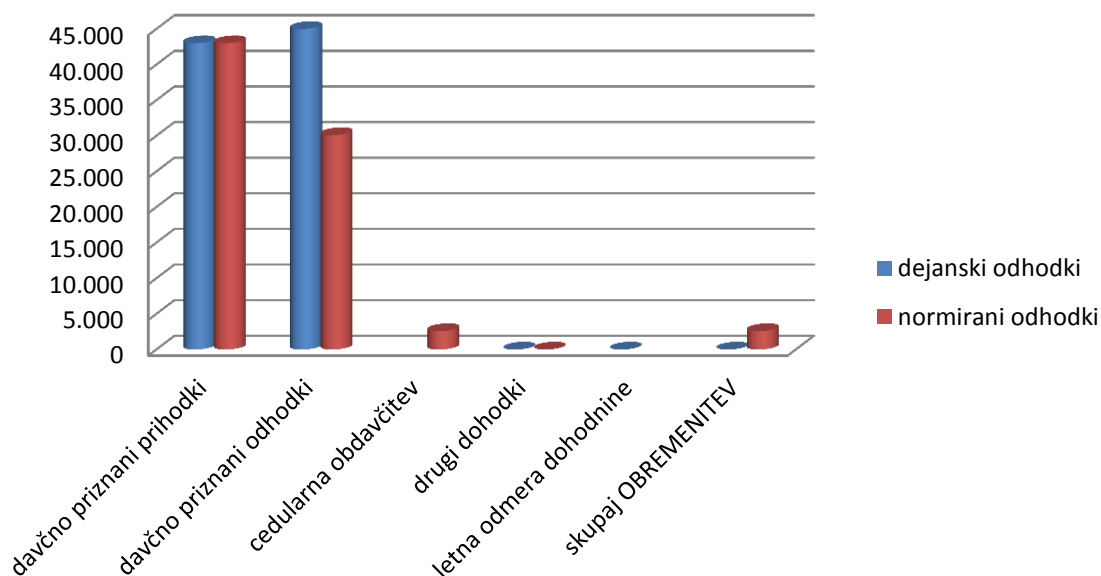
naziv samostojnega podjetnika	Točenje pijač, Slavka Oštir s.p.
glavna (pretežna) dejavnost	točenje pijač, SKD I 56.300
obvezno zavarovanje	40 h/teden kot samozaposlen
višina obračunanih prispevkov za socialno varnost (v €)	3.290
nabavna vrednost – investiranje v opremo, nabavljeno v tekočem letu (v €)	7.000 (\$0 % od NV = 2.800)
dohodek iz zaposlitve	bruto plača: 0 obračunani prispevki: 0
drugi dohodki, obdavčljivi po ZDoh-2 (v €)	bruto izplačilo: 0 obračunani prispevki: 0 normirani odhodki: 0
uveljavljanje splošne olajšave	12/12 pri davčnem obračunu
posebna olajšava za vzdrževane otroke	1 otrok; 12/12; 2.437
davčno priznani prihodki	43.000
davčno priznani odhodki	45.000

Tabela 15: Prikaz podatkov za primer 6
(Vir: lasten)

IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI DEJANSKIH PRIHODKOV IN ODHODKOV		IZRAČUN DOHODNINE – UGOTAVLJANJE DAVČNE OSNOVE NA PODLAGI NORMIRANIH ODHODKOV	
Davčno priznani prihodki	43.000	Davčno priznani prihodki	43.000
Davčno priznani odhodki	45.000	Normirani odhodki	30.100
Sprememba davčne osnove zaradi sprememb računovodskih usmeritev, popravkov napak in prevrednotenj	0		
Povečanje davčne osnove	0		
Davčna osnova	0		
Davčna izguba	2.000		
Zmanjš. Davčne osn. In davčne olajšave	0		
OSNOVA ZA DOHODNINO – DOBIČEK	0	Akont. Dohodnine – dokončen davek	2.580
Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	3.920	Prispevki iz dejavnosti (obvezni)	3.920
Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0	Prispevki iz dejavnosti (pavšalni)	0
Prisp. Iz dejavn., ki jih plačuje država	0	Prisp. Iz dejavn., ki jih plačuje država	0
OSTALI DOHOD., KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO		OSTALI DOHOD., KI SE VŠTEVAJO V LETNO OSNOVO	
Skupaj dohodki – bruto znesek	0	Skupaj dohodki – bruto znesek	0
Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0	Prispevki, razen prispevkov iz dejavn.	0
Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0	Skupaj normir. odhodki od drugih dohod.	0
OLAJŠAVE		OLAJŠAVE	
Splošna olajšava	0	Splošna olajšava	0
Dodatna splošna olajšava	0	Dodatna splošna olajšava	0
Ostale olajšave	0	Ostale olajšave	0
OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0	OSNOVA ZA IZRAČ. DOHODNINE	0
ODMERA DOHODNINE		ODMERA DOHODNINE	
do 8.021,34	16 %	do 8.021,34	16 %
nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %	nad 8.021,34 do 18.960,28	27 %
nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %	nad 18.960,28 do 70.907,20	41 %
nad 70.907,20	50 %	nad 70.907,20	50 %
letna odmera dohodnine	0	letna odmera dohodnine	0
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	0	SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	2.580

Tabela 16: Primerjalni izračun za primer 6
(Vir: ZDoh-2, lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primer 6)

Graf 6: Obdavčitev samostojnega podjetnika, primer 6
(Vir: lasten)

Tabela in graf prikazujeta, da v primeru, ko je izkazana davčna izguba (davčno priznani odhodki višji od prihodkov), je odločitev za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov prava.

ANALIZA

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov

Zavezanec izkazuje davčno izgubo, zato je v tem primeru davčna osnova 0. Davčna osnova se lahko prenese v naslednja leta kot zmanjšanje davčne osnove pri davčnem obračunu davka iz dejavnosti, vendar v višini največ 50 % davčne osnove tekočega leta. Zaradi neizkoriščene davčne olajšave za vzdrževanega družinskega člana je pametno, da se le-ta prenese na zakonca.

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

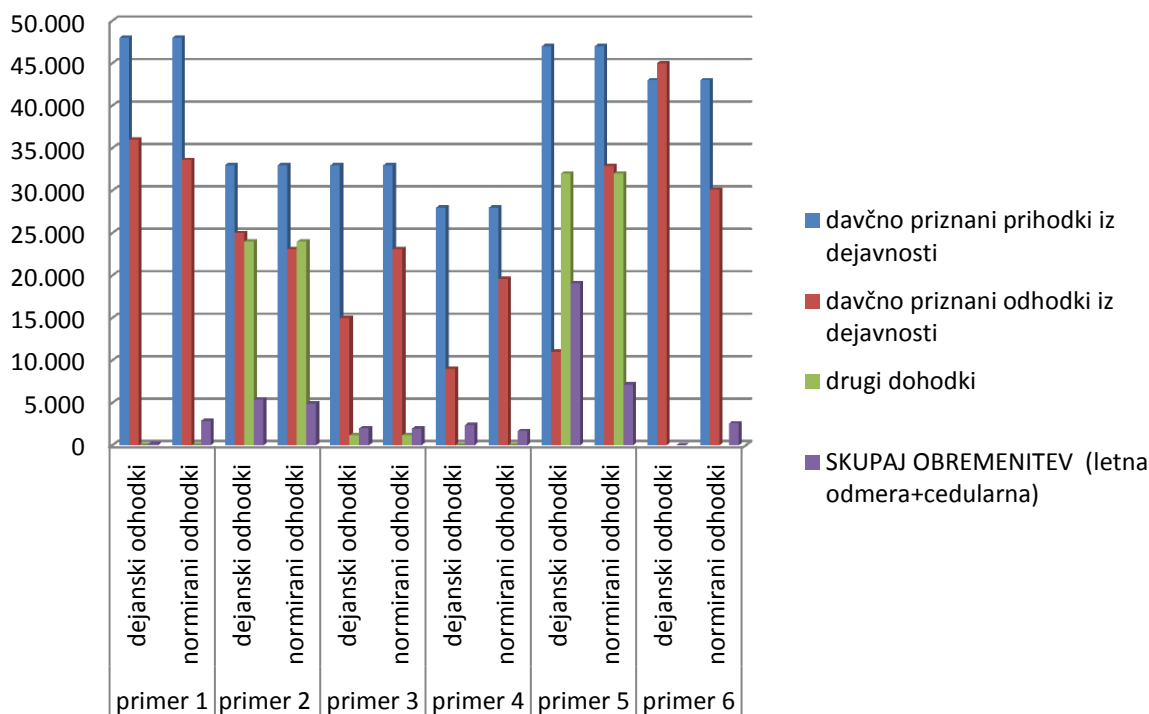
Ker davčna osnova predstavlja 30 % davčno priznanih prihodkov, je v tem primeru davek razmeroma visok. Zavezanec je administrativno razbremenjen, strošek računovodstva je nižji.

3.7 Primerjava vseh analiziranih primerov

	primer 1		primer 2		primer 3		primer 4		primer 5		primer 6	
	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki	davčno prizn. prih. in odhodki	normirani odhodki
Akontacija dohodnine za davek iz dejavnosti												
davčno priznani prihodki	48.000	48.000	33.000	33.000	33.000	33.000	28.000	28.000	47.000	47.000	43.000	43.000
davčno priznani odhodki	36.000	33.600	25.000	23.100	15.000	23.100	9.000	19.600	11.000	32.900	45.000	30.100
zmanjš./davčne olajšave	7.600	0	400	0	0	0	1.120	0	0	0	0	0
osn. za doh. – dobiček												
ali cedularna obdavčitev	4.400	2.880	7.600	1.980	18.000	1.980	17.880	1.680	36.000	2.820	0	2.580
Ostali dohodki, ki se vštevajo v letno osnovo												
skupaj dohodki-bruto znesek	0	0	24.000	24.000	1.200	1.200	0	0	32.000	32.000	0	0
prispevki, razen prispevkov iz dej.	0	0	5.304	5.304	0	0	0	0	7.072	7.072	0	0
normirani odhodki	0	0	0	0	120	120	0	0	0	0	0	0
splošna olajšava	3.303	0	3.303	3.303	3.303	3.303	3.303	0	3.303	3.303	0	0
ostale olajšave	0	0	1.219	1.219	5.086	5.086	2.437	0	2.437	2.437	0	0
osnova za izračun dohodnine	1.097	0	21.774	14.174	10.691	0	12.140	0	55.188	19.188	0	0
letna odmera dohodnine	176	0	5.391	2.945	2.004	0	2.395	0	19.090	4.330	0	0
SKUPAJ OBREMENITEV (letna odmera)	176	2.880	5.391	4.925	2.004	1.980	2.395	1.680	19.090	7.150	0	2.580

Tabela 17: Zbir primerjalnih izračunov
(Vir: lasten)

Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika (primeri 1–6)

Graf 7: Obdavčitev dohodkov samostojnega podjetnika, primeri 1–6
(Vir: lasten)

Če povzamemo ugotovitve v vseh šestih primerih, jih lahko strnemo v naslednjih dveh točkah:

1. **Ugodnejša obremenitev, če zavezanec ugotavlja davčno osnovo na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov** (primer 1, primer 6).

Po tem načinu je obremenitev ugodnejša, kadar zavezanec:

- uveljavlja davčne olajšave (s tem si zniža davčno osnovo, poleg tega pri ugotavljanju davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov uveljavljanje olajšav ni možno) (primer 1);
- izkazuje izgubo in so njegovi odhodki višji od prihodkov, kar pomeni, da ni davčne osnove za davek (primer 6).

2. **Ugodnejša obremenitev, če zavezanec ugotavlja davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov** (primer 2,3,4,5)

Po tem načinu je obremenitev ugodnejša, kadar zavezanec:

- poleg dohodkov iz dejavnosti prejema še druge dohodke, ki se všttevajo v letno davčno osnovo in od katerih se davek odmeri po progresivni davčni stopnji (od 16 do 41 %) (primer 2);
- opravlja dejavnost, pri kateri so davčno priznani odhodki nizki (npr. računalniško programiranje) in ne prejema drugih dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo in od katerih se davek odmeri po progresivni davčni stopnji (od 16 do 41 %) (primer 3);
- izkazuje nizke davčno priznane prihodke in posledično nizko davčno osnovo in ne prejema drugih dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo in od katerih se davek odmeri po progresivni davčni stopnji (od 16 do 41 %) (primer 4);
- izkazuje visoke davčno priznane prihodke in prejema druge dohodke, ki se všttevajo v letno davčno osnovo in od katerih se davek odmeri po progresivni davčni stopnji (od 16 do 41 %) (primer 5).

4 ZAKLJUČEK

Na podlagi informacij iz letnih poročil, ki jih za vsako poslovno leto zasebniki predlagajo AJ PES-u, je razvidno, da so njihovi poslovni rezultati boljši v primerjavi z družbami. Zasebniki torej predstavljajo pomemben delež slovenskega gospodarstva. Gre za rastočo obliko podjetništva in statistični podatki kažejo, da število registriranih zasebnikov iz leta v leto narašča.

V času gospodarske krize vse večji del novoustanovljenih podjetnikov predstavljajo tudi nekdanje nezaposlene osebe, ki na podlagi znanj in poslovnih idej iščejo priložnost na trgu kot zasebniki.

Večina zasebnikov ne zaposluje delavcev, kar pomeni, da je tak samostojni podjetnik zelo obremenjen. Poleg izvajanja osnovne dejavnosti je obveznost zasebnika tudi vodenje evidenc za namene poslovanja in davkov ter evidenc, vezanih na dejavnost (npr. evidence gostincev). Izguba časa zaradi navedenih administrativnih obremenitev predstavlja problem.

Zakonodajalec (Ministrstvo za finance) je 14. 11. 2013 (razen določenih členov v veljavi že za leto 2013) sprejel dopolnjen Zakon o dohodnini, že predhodna sprememba zakona (29. 11. 2012, v veljavi od 1. 1. 2013), sprejeta zaradi administrativnih obremenitev in gospodarske krize, pa je povečala priznane normirane odhodke in poenostavila vodenje evidenc za tako imenovane »normirance«. K odločitvi za sprejem zakonodaje so prispevale tudi organizacije, ki predstavljajo podjetnike (Obrtna zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije).

Osnovno vprašanje v diplomski nalogi, ali za zasebnika, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi normiranih odhodkov, res pomeni razbremenitev vodenja evidenc in poslovnih knjig, že na hitro da odgovor, da temu ni tako. Omenjeni zasebnik ni bistveno razbremenjen, voditi mora evidence za namene obračuna davka iz dejavnosti in vse ostale evidence, povezane z morebitno identifikacijo za namene DDV, zaposlovanjem delavcev in ostalimi evidencami. Zakonska obveza je tudi izdelava davčnega obračuna, ki je zaradi kompleksnosti izdelave in oddaje (elektronski način) največkrat strokovno prezahteven postopek, iz česar sledi, da bodo davčni obračun za leto 2013 (oddan mora biti najkasneje do 31. 3. 2014) izdelovali in oddajali računovodje. Poleg stroška računovodstva bo zasebnik obremenjen tudi s stroškom izdelave medletnih poslovnih poročil za zunanje uporabnike (kot del dokumentacije pri pridobivanju kreditov, razpisov).

Zasebnik, ki se zaveda, da je podjetništvo odgovornost (do poslovnih partnerjev, zaposlenih, države), bo zato redno sodeloval z računovodjem. Posvetoval se bo o rešitvah na področju davkov, zaposlovanja in poslovanja na splošno.

Kar zadeva obdavčitev za zasebnike, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov, je le-ta v veliki večini neugodna. Ugodna je le za del zasebnikov, ki ugotovijo, da so dejanski odhodki nižji od 70 % prihodkov, upoštevajoč davčne olajšave. Pri vsem skupaj ne gre samo za višino plačila davka, ampak tudi za višino plačila prispevkov za socialno varnost, ki jo mora zasebnik obračunavati in plačevati v naslednjem letu. Obdavčitev je lahko ugodnejša predvsem za intelektualne storitvene dejavnosti, kjer davčni zavezanec nima dovolj davčno priznanih odhodkov (npr. odvetniške storitve, podjetniško svetovanje, storitve v proizvodnji).

Razmislek o izbiri ugotavljanja davčne osnove je morebiti na mestu tudi za tako imenovane »popoldance« (samostojne podjetnike, ki dejavnost opravljajo kot postranski poklic in so hkrati »normiranci«). Davčna osnova se ne všteva v letno odmero dohodnine, dohodek iz zaposlitve (ali drug dohodek po ZDoh-2-NPB13) je obdavčen sintetično, torej po progresivni dohodninski lestvici.

Vse prevečkrat se status »normiranca« povezuje z zavajajočim splošnim mnenjem, da podjetnikom, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, ni potrebno voditi poslovnih knjig (računovodstva). Res je, da zakonodaja zavezancem, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi normiranih odhodkov, nudi možnost, da davčno osnovo ugotovijo brez vodenja poslovnih knjig. Vendar pa je vodenje evidenc za ugotavljanje davčne osnove le manjši del evidenc, zasebnik mora voditi tudi evidence za namene DDV, zaposlovanja ...

Sprememba Zakona o dohodnini (velja v letu 2014), ki odpravlja dosedanje avtomatično letno usklajevanje davčnih olajšav in lestvice za odmero dohodnine z inflacijo ne bo bistveno vplivala na obdavčitev dohodka iz dejavnosti.

Enoznačnega zaključka, na podlagi katerega bi se zasebniki lahko odločili za eno ali drugo različico ugotavljanja davčne osnove, ni. Pred odločitvijo je pomembno, da posameznik s pomočjo strokovnjaka (računovodje) analizira trenutno in prihodnje stanje in se na podlagi rezultata odloči.

Da bi zavezanci izbrali način ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov, bi moral biti izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

- možnost uveljavljanja znižanja davčne osnove in olajšav iz naslova opravljanja dejavnosti ter prenos le-teh v naslednja davčna obdobja in/ali
- povišanje stopnje normiranih odhodkov in/ali
- znižanje stopnje obdavčitve in/ali
- možnost izbire med cedulaarno in sintetično obdavčitvijo po zaključku davčnega obdobja.

Rešitev za zasebnike bi bila tudi možnost, da bi zasebniki davčno osnovo ugotavljali edino na podlagi davčno priznanih prihodkov in odhodkov, evidence in vodenje poslovnih knjig bi bilo potrebno obvezno poenostaviti, davčne olajšave, predvsem za investiranje in zaposlovanje, pa bi se morale sprostiti v smislu omejitev uveljavljanja.

Našteti predlogi bi za zasebnike dejansko pomenili administrativno razbremenitev in optimizacijo pri plačevanju davkov ter tudi lažjo odločitev za vstop v svet podjetništva.

LITERATURA IN VIRI

Članek v reviji:

- Zupančič, V. (2013). Obdavčitev dohodka iz dejavnosti zasebnikov. *IKS, revija za računovodstvo in finance*, 40(3), strani 101–119.

Spletne strani:

- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://www.ajpes.si/>.
- Antić, F. (2013). *Ustanovitev s.p.* Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-s.p.>
- Davčna uprava Republike Slovenije (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://www.durs.gov.si/>.
- Dolenšek, T. (2013). *S.p. z normiranimi stroški.* Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev>.
- Filip, J. (2013). *Komu se "splaća" biti normiranec?* Data d.o.o. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://data.si/blog/2013/01/24/komu-se-splaca-bit-normiranec/>.
- Filip, J. (2013a). *Mesečne obveznosti "normiranca" oz. "pavšalista".* Data d.o.o. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://data.si/blog/2013/01/24/mesecne-obveznosti-normiranca-oz-pavsalista/>.
- *Lestvica za odmero dohodnine in olajšave za leto 2013.* (2013). Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2013/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_leto_2013/.
- MMC RTV SLO/STA. (2013). *SDS: S spremembo dohodnine najbolj na udaru družine in srednji sloj.* Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://www.rtv slo.si/slovenija/sds-s-spremembo-dohodnine-najbolj-na-udaru-druzine-in-srednji-sloj/318407>.

- *Napoved za odmero dohodnine*. MF-DURS obr. DOH št. 3.1. (2013). Pridobljeno 11. 12. 2013 z naslova http://www.uradni-list.si/files/RS_-2013-100-03609-OB~P002-0000.PDF.
- *Normiranci 2013*. E-seminar. (2013). Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://www.racunovodja.com/narocniki/default.aspx?doc=UgotavljanjeDavcneOsnoveOdDohodkovFizicnihOsebZDejavnostjoZUpostevanjemNormiranihOdhodkovSPrakticnimiPonazoritvami> [dostopno za člane].
- *Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti*. Priloga 1. (2013). Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno 14. 01. 2014 z naslova http://www.uradni-list.si/files/RS_-2013-109-03971-OB~P001-0000.PDF#!/pdf.
- *Opomnik za davčne zavezance, ki opravljajo dejavnost – začetnike*. (2013). Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/si/storitve/brosure_in_zlozenke_durs/opomnik_za_davcne_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_zacetnike/#c19409.
- *Pavšalni prispevki za zavezance, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic – pojasnila*. (2013). Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/pavsalni_prispevki_za_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_kot_postranski_poklic_pojasnila/
- *Plačevanje prispevkov – podatki o zneskih mesečnih zavarovalnih osnov za samozaposlene ter mesečnih prispevkih*. (2013). Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/prispevki_za_socialno_varnost_samozaposlenih_pojasnila/placevanje_prispevkov/.
- *Priglasitev ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov ob začetku opravljanja dejavnosti*. (2013). Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno 11. 12. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davki-predpisi_in_pojasnila/Dohodnina/Obrazci_za_FO_ki_opravljajo_dejavnost/obrazec_1_NORMIRANCI_-_PRIGLASITEV_ob_zacetku_opravljjanja_dejavnosti_1_1_2013.pdf.
- *Prijava za vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register – obrazec dr-03*. (2013). Ministrstvo za finance, Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.durs.gov.si/si/fizicne_osebe_ki_opravljajo_dejavnost/vpis_v_davcni_register_in_davcna_stevilka_za_fizic

ne osebe ki opravljajo dejavnost obrazci/prijava za vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register obrazec dr 03/7

- *Slovenski računovodski standard 39 (2006): Računovodske storitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih.* (2005). Slovenski inštitut za revizijo. Pridobljeno 4. 3. 2014 z naslova http://www.si-revizija.si/dokumenti/srs/srs_2006/srs/srs39.pdf.
- *Slovenski računovodski standardi.* (2012). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_DRUG2463.html.
- *Standardna klasifikacija dejavnosti 2008. Pregled klasifikacije v tabelarni obliki.* (2013). Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://www.stat.si/klasije/tabela.aspx?cvn=5531>.
- Vincek, M. (2013). *Izračun prispevkov za samostojne podjetnike v letu 2014.* Zavod mladi podjetnik, 2007–2013. Pridobljeno 14. 01. 2014 z naslova <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/izracun-prispevkov-za-samozaposlene-osebe-v-letu-2014>.
- *Vodenje poslovnih knjig samostojnega podjetnika s.p.* (2013). Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova <http://poknjizi.si/vodenje-poslovnih-knjig-samostojnega-podjetnika-s-p/>.

Pravilniki in zakoni:

- *Pravilnik o davčnem obračunu akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti.* Uradni list Republike Slovenije, št. 109/13. Pridobljeno 14. 01. 2014 z naslova <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2013109&stevilka=3971>.
- *Pravilnik o obrazcu za davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti.* Uradni list RS, št. 122/08, 16/09, 103/10, 77/12 in 109/13. Pridobljeno 11. 12. 2013 z naslova <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2013109&stevilka=3971>.
- *Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost* (neuradno prečiščeno besedilo št. 2). (2013). Pridobljeno 23. 10. 2013 z naslova http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Davki_in_carine/Sprejeti_predpisi/Zakon_o_dav%C4%8Dnem_postopku/2013-01-0791-2006-01-6010-npb2.pdf.

- *Pravilnik o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu.* Uradni list RS, št. 37/08, 64/08, 62/09, 22/10, 109/10, 107/12, 32/13, 85/13 in 108/13. Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <https://www.uradni-list.si/1/content?id=86042&part=&highlight=#!/Pravilnik-o-vsebini-in-obliki-obračuna-davcnih-odtegljajev-ter-o-nacinu-predložitve-davcnemu-organu>.
- *Zakon o davčnem postopku* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZDavP-2-NPB7). (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/8f57004a71af6633bd37.pdf>.
- *Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZDDPO-2-NPB11). (2013). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/968c0e9960e1d31af935.pdf>.
- *Zakon o davku na dodano vrednost* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZDDV-1-NPB7). (2013). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/49f5775fd3092cd41bf0.pdf>.
- *Zakon o dohodnini* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZDoh-2-NPB13). (2013). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/817d87d78a34397bc8d3.pdf>.
- *Zakon o gospodarskih družbah* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZGD-1-NPB9). (2013). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/94cd5f223abd97b9e06f.pdf>.
- *Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZPIZ-2-NPB2). (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/533b84d5857242b9e9b6.pdf>.
- *Zakon o prispevkih za socialno varnost* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZPSV-NPB3). (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/0e63f0604d3cb244d73e.pdf>.
- *Zakon o zaposlovanju in delu tujcev* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZZDT-1-NPB2). (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/534559cc54fde38564d6.pdf>.
- *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju* (neuradno prečiščeno besedilo) (ZZVZZ-NPB11). (2014). Pridobljeno 5. 3. 2014 z naslova <http://imss.dz-rs.si/imis/68184875230e6a56c76f.pdf>.

PRILOGE

Priloga 1: Obrazec Obračun akont. dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti

Priloga 2: Obrazec Informativni izračun dohodnine

Priloga 3: Obrazec Prijava za vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register